

LIETUVOS KARJERŲ ASOCIACIJA

Senasis Ukmergės kel. 4, Užubalių k., LT-14013 Vilniaus r.; kodas: 168045184
Tel.: +370 698 29342; faks.: +370 5 2032774; el. paštas: nsm@nsm.lt; www.lietuvoskarjerai.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Viceministrei gerb. Daivai Matonienei

2015-06-17 Nr. 2015/21

DĖL ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NAUJOS REDAKCIJOS

Lietuvos karjerų asociacija, susipažinusi su Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo nauja redakcija, teikia šiuos pasiūlymus:

1. **Dėl 3 straipsnio 4 dalies.** Kadangi Lietuvos geologijos tarnyba apibūnina naudingųjų iškasenų išteklius (šio įstatymo 4 str. 2 d.), o naudotojui suteikiamas telkinys ir kasybos sklypas yra trimačiai, tai kasybos sklypo sąvoką siūlytume patikslinti taip:

„4. **Kasybos sklypas** – žvalgybos metu **detaaliai** ištirta žemės gelmių dalis, apimanti nustatyta tvarka ~~patvirtintą~~ **aprobuotą** naudingųjų iškasenų išteklių kiekį ir naudotojui suteikiamą telkinio (arba jo dalies) ~~plotą~~ **tūrį**.

2. **Dėl 3 straipsnio 7 dalies.** Pateikta *leidimo* sąvoka savyje neturi teisinio reguliavimo turinio, todėl siūlome, arba išplėsti leidimo sąvoką, atkreipiant dėmesį, kad leidimas tirti ir leidimas naudoti žemės gelmių išteklius savo turiniu yra skirtingi, arba, šios sąvokos atsisakyti.

3. **Dėl 5 straipsnio 1 dalis.** Mūsų nuomone, visų žemės gelmių išteklių tyrimų derinimui bendrąja prasme, kaip tai parašyta šiame straipsnyje, LR sveikatos apsaugos ministerija nereikalinga, o žemės gelmių išteklių naudojimo galimybes ši institucija vertina per LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą, kaip subjektas.

Sveikatos apsaugos ministerijos kontrolės turinys, kai gelmių tyrimui ar naudojimui yra numatoma naudoti radioaktyvias, toksiškas ar pavojingas žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagas, yra numatytas šio įstatymo 8 str. 5 ir 6 dalyse bei 15 str. 6 - 8 dalyse.

Įvertinant tai, kad savivaldybių institucijų veiksmai, kiek tai susiję su išteklių tyrimu ir naudojimu, yra reglamentuoti šio įstatymo 7 str. 2 dalyje bei 19 str. 3 dalyje svarstyti dėl šio straipsnio tokios redakcijos reikalingumo.

Jei šio projekto rengėjai šį straipsnį paliktų, tai siūlytumėme 1 dalies tokią redakciją:

„1. ~~Sveikatos apsaugos ministerija ir~~ Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos derina žemės gelmių tyrimą ir naudojimą **valstybinėje žemėje**.

4. **Dėl 8 straipsnio 4 dalies.** Mūsų nuomone, šios dalies paskutinis sakinytis yra perteklinis, nes apie tai jau kalbama šio įstatymo 4 str. 2 dalyje, todėl jį siūlome išbraukti.

5. **Dėl 9 straipsnio 1 dalies 5 punkto.** Nelogiška šio punkto redakcija dėl fizinio asmens, kaip leidimo turėtojo, kai jam gali būti sustabdomas, koreguojamas ar panaikinamas leidimas, kai leidimo turėtojas (fizinis asmuo) neatitinka Vyriausybės nustatytos kvalifikacijos ir išsilavinimo reikalavimų. Tada kyla klausimas, kaip jis tą leidimą gavo? Siūlome tokią 5 punkto redakciją:

„5) netenka specialistų, turinčių Vyriausybės nustatytą kvalifikaciją ir išsilavinimą ir dirbančių pagal darbo ar civilinę sutartį. ~~arba leidimo turėtojas (fizinis asmuo) neatitinka Vyriausybės nustatytos kvalifikacijos ir išsilavinimo reikalavimų.~~“

6. **Dėl 11 straipsnio 2 ir 3 dalių.** Mūsų nuomone, atskiros natūralios žemės gelmių ertmės ar natūralios geologinės struktūros saugojimui tinkamomis savybėmis lenkia dirbtines saugyklas,

todėl yra diskutuotina ar yra tikslinga įstatymo lygmenyje įtvirtinti tokį susivaržymą. Dėl šios priežasties siūlytumėme diskusijai šio straipsnio 2 ir 3 dalių apjungtą redakciją:

„2. Radioaktyviausias ir toksiškas medžiagas, tarp jų ir anglies dioksidas, taip pat kasybos pramonės atliekas ir kitas atliekas galima laidoti ir laikyti tiksliai tinkamai iširtose izoliuotose natūraliose geologinėse struktūrose ar dirbtinai įrengtose požeminėse saugyklose ir atliekynuose, užtikrinant jų izoliaciją (atskyrimą) nuo aplinkos.“

7. Dėl 12 straipsnio 2 dalies. Šios dalies antras sakinyš iš esmės kartuoja pirmojo sakinio teiginius, todėl siūlome antrąjį sakinį išbraukti.

8. Dėl 12 straipsnio 6 dalies. Šio straipsnio 7 dalyje, nustatant minimalų įmokos dydį, duodama nuoroda į įstatymo 1 priede nustatytus minimalios įmokos dydžio apskaičiavimo principus. Tačiau šio straipsnio 6 dalyje taip pat reglamentuota, kad „konkurso sąlygose numatomas minimalus įmokos už žemės gelmių naudojimo teisės suteikimą dydis“, ir kadangi nei nuoroda į įstatymo 1 priedą minimoje 6 dalyje neduodama, nei kitaip šis klausimas sprendžiamas, lieka neaišku, kokiais kriterijais bus vadovaujama. Siūlome šį neapibrėžtumą panaikinti.

9. Dėl 12 straipsnio 8 dalies.

9.1. Lietuvos karjerų asociacija ne kartą buvo pasisakiusi prieš išskirtines sąlygas atskiriems šalies sektoriams. Šioje dalyje siūlomos įtvirtinti žemės savininkams ar naudotojams, užsiimantiems žemės ūkio veikla, išskirtinės bei lengvatinės sąlygos naudotis gamtos ištekliams nemokant gamtos išteklių mokesčio, yra iš esmės diskriminacinės kitų šalies sektorių atžvilgiu, todėl siūlome šio straipsnio 8 dalies pirmąjį sakinį išbraukti.

9.2. Paprastai požeminis vanduo mažais kiekiais išgaunamas ne iš iširtito ir aprobuoto telkinio, o iš žemės gelmių sluoksnių. Todėl šios dalies paskutinio sakinio redakciją siūlome pakoreguoti taip:

„ ... Asmenys be šio straipsnio 1 dalyje nurodyto leidimo gali įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka naudoti požeminio gėlo ir gamybinio vandens išteklius, jeigu iš ~~telkinio~~ **žemės gelmių** išgaunama (planuojama išgauti) mažiau kaip 10 m³ požeminio geriamojo gėlo ir gamybinio vandens per parą arba vandeniui aprūpinama mažiau kaip 50 asmenų, ...“
(*toliau kaip tekste*).

10. Dėl 14¹ straipsnio 1 ir 2 dalių. Tikėtina, kad šios abi dalys į įstatymo projektą pateko dėl techninės klaidos. Pirmoje dalyje duodama nuoroda į įstatymo 12 str. 11 dalį, kurios tame straipsnyje nėra. Antrosios dalies turinys jau kalba apie naudojimo plano rengimo tvarką, nors straipsnio pavadinime kalbama apie naudojimo projektą. Be to, 2 dalies turinys savo esme tapatus projekto 14 str. 2 daliai. Siūlome šio straipsnio pavadinimą bei 1 ir 2 dalis išbraukti, o 3 dalį priskirti 14 straipsniui.

11. Dėl 18 straipsnio 1 dalies. Pradėtas ir nebaigtas sakinyš. Tikėtina, kad šios dalies išvis nereikia, nes apie leidimo naikinimo atvejus kalba 3 dalis.

12. Dėl 18 straipsnio 2 dalies 4 punkto. Šio punkto tokia redakcija pažeidžia ūkio subjekto teisėtą lūkesčių principą, nes teisės akto pasikeitimo faktas negali būti savaime priežastimi stabdyti leidimo galiojimą. Teisės aktai kinta nuolat ne dėl leidimo turėtojo veiksmų ar neveikimo. Keičiant teisės aktų nuostatas turėtų būti numatomas pereinamasis laikotarpis sutarties sąlygoms pakeisti be jokio leidimo galiojimo sustabdymo. Praktikoje tai dažniausiai inicijuoja Lietuvos geologijos tarnyba, ir tik praėjus tam laikui ir leidimo turėtojui neatlikus reikalingų veiksmų, leidimo galiojimas galėtų būti stabdomas. Siūlome, arba išbraukti šį punktą, arba detalizuoti leidimo galiojimo sustabdymo atvejus. Siūlytumėme tokią 4 punkto redakciją:

„ 4) pasikeitus teisės aktų nuostatomis **ir nurodytu laikotarpiu dėl leidimo turėtojo kaltės nesuderinus** išteklių ar ertmių naudojimo sutarties sąlygų su pakeistaisiais teisės aktais.“

13. Dėl 19 straipsnio 2 dalies. Ši dalis yra deklaratyvi ir perteklinė, nes ir taip aišku, kad bet kokių tyrimų, ir bet kokių išteklių naudojimo metu negalima pažeisti nurodytų teisės aktų reikalavimų. Siūlytumėme šią dalį išbraukti.

14. Dėl 24 straipsnio 2 dalies. Šios dalies antro sakinio frazė „steigiamas Vyriausybės nutarimu“ yra perteklinė, nes Žemės gelmių registras jau yra veikiantis. Siūlome tokią 2 dalies redakciją:

„ 2. Duomenys apie žemės gelmių išteklius, ertmes, gręžinius ir tyrimus registruojami Žemės gelmių registre. Šis registras ~~steigiamas Vyriausybės nutarimu ir~~ yra valstybinės geologinės informacijos sistemos sudedamoji dalis.”

15. **Dėl 27 straipsnio 1 dalies.** Pritardami idėjai griežčiau reglamentuoti atsakomybę dėl padarytos žalos, siūlome šio straipsnio 1 dalį papildyti antrąja pastraipa:

1. <...>

„ Žemės gelmių registro tvarkytojas – Lietuvos geologijos tarnyba, gavusi informaciją apie valstybei priklausančių žemės gelmių išteklių praradimą, sugadinimą, užstatymą ar kitus veiksmus, dėl kurių sumažėjo žemės gelmių išteklių vertė, teisės aktu nustatyta tvarka inicijuoja viešojo intereso gynimo tyrimą.“

16. **Dėl įstatymo 1 priedo.** Kadangi šiame priede matyti minimalaus įmokos dydžio apskaičiavimo principai bus naudojami konkursuose naudoti tradicinius ir išsklaidytuosius angliavandenilių išteklius, kyla abejonė ar teisingai pasirinktas mato vienetas - suteikiamas žemės gelmių naudojimo plotas, kai pagal išteklių pobūdį bus išgaunami ištekliai iš tam tikro ~~teritorijos~~. Siūlytumėme skaičiuojant minimalaus įmokos dydį, tai įvertinti.

Pagarbiai

Antanas Bartulis

Lietuvos karjerų asociacijos prezidentas